

pot solament atordir la víctima, suspenent per un temps la respiració.

Partint de diferents suposats, s'expliquen procediments indicats per allunyar la víctima del circuit detallant maneres utensilis i cossos utilitzables; i maniobres o matèries que hagin d'evitar-se.

Per ensenyar als assistents la pràctica de la respiració artificial, es descriuen amb tota minuciositat, i s'efectuen, amb tots els detalls, proves demostratives de dos mètodes: El de *Laborde*, o de traccions rítmiques de la llengua; i del de *pressió prona*, o de *Schaefer*, el qual per la senzillesa i fàcil execució, i per la millor ventilació pulmonar que procura, ha d'ésser el preferit. A continuació, practiquen, per torn, tots els concurrents a les conferències les maniobres exposades. Es dirigeixen i corregeixen tots els detalls d'execució, fins que arribem a la persuasió de què tothom queda degudament imposat de les ensenyances de les conferències.

* * *

S'ha de reconèixer que, com la nostra, han tingut també altres Companyies i agrupaments professionals una molt lloable cura d'estudiar amb tota atenció, i d'estendre entre els seus empleats, obrers, abonats i, fins en el públic, el coneixement dels perills d'accidents i maneres d'evitar-los i remeiar-los.

El públic es troba encara, desgraciadament, poc educat en aquesta qüestió: Advertit solament pels rètols impressionants de "Perill de Mort", fixat a instal·lacions i línies d'alta tensió, no s'adona que també les baixes tensions (de 110 a 220 volts), comporten els seus perills, i fan també víctimes, que creixen arreu amb el consum cada dia més extens i variat de l'electricitat.

Mereix, doncs, el públic i urgeix que Estats, Empreses i nosaltres els metges, emprenguem a favor seu una campanya, per una convenient publicitat d'avertiments i instruccions, assabentant-lo dels perills i de totes aquelles garanties que té dret a obtenir.

Aquesta ensenyança, estesa i persistent, es fa particularment necessària a la regió catalana, on tan sols la producció del grup d'empreses de la "Unió Elèctrica", o controlades per la Canadenc, abasta més de 600 milions de quilovats a l'any, xifra equivalent a més de 300 quilovats per habitant.

L'electricitat, agent tan dòcil i útil, ha d'ésser manejada amb miraments, perquè les seves reaccions no puguin perjudicar o matar.

Volent contribuir, amb molta més bona voluntat que competència, a empènyer la propagació d'avertiments i ensenyances entre el nostre públic, emprenc aquest modest treball, en el qual em proposo de tractar:

I.—Accidents locals i generals de l'electricitat.

II.—Acció dels corrents damunt l'organisme.

III.—Mecanisme de la mort a l'electrocució.

IV.—Com sobrevénen els accidents elèctrics.

V.—Síntomes dels mateixos.

VI.—Conseqüències i complicacions.

VII.—Tractament dels accidents.

VIII.—Què ha de fer-se en cas d'accident, i mesures de prevenció.

Els materials del treball (dades, opinions, experiments, etc.), són provats o extrets en bona part de *Zimmern*, *Jellinek* i, sobretot, de *Duhem*; autors molt competents i especialitzats en aquests coneixements.

I

Els accidents que pot, i massa sovint provoca, l'electricitat, donada l'ampla extensió actual de les seves diferents aplicacions, són de dos ordres: *locals* i *generals*.

Dels accidents *locals*, diem-ne, en principi, que amb aspecte molt semblant a les cremades per calor o càustics, no tenen característiques especials assenyalades.

Els *generals*, no són tampoc d'aquells accidents que en la seva presentació i efectes es prestin massa a ésser analitzades amb el desitjable rigor científic: Es produeixen seguint lleis i circumstàncies, a vegades conegudes, d'altres no.

No tenen, gairebé, anatomia patològica. Les autòpsies fetes, no mostren res característic: Lesions congestives, difuses, poc intenses, més aviat superficials, als pulmons i centres nerviosos. A vegades, cor i coronàries engorgades de sang (exemple, cas autopsiat a Capdella, per accident mortal, havent entrat la víctima en contacte directe amb un conductor de la instal·lació de paralls del sistema 80.000 v.).

La gravetat dels accidents no és funció exclusiva del voltatge, freqüència, intensitat o forma del corrent, sinó que els factors juguen en condicions variables, imprevistes, difícilment controla-